

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

BÁO CÁO TÓM TẮT SÁNG KIẾN

1. Tên sáng kiến: “Hướng dẫn học sinh khai thác kiến thức và các kỹ năng trong sách giáo khoa Địa lí 7”

2. Mục tiêu của sáng kiến

Việc hướng dẫn học sinh khai thác sách giáo khoa chưa được chú ý đúng mức. Học sinh chủ yếu học trong vở ghi và do đó, khả năng giáo dục tổng hợp của sách giáo khoa Địa lí cải cách không được phát huy. Trên tinh thần đó bản thân luôn sử dụng các phương pháp dạy học nhằm phát huy tính tích cực của học sinh “Hướng dẫn học sinh khai thác kiến thức và các kỹ năng trong sách giáo khoa Địa lí 7”.

3. Mô tả nội dung sáng kiến

Tình hình giảng dạy và học tập môn Địa lí ở trường phổ thông Thực tế hiện nay cho thấy, nhiều giáo viên do chưa tìm ra được các phương pháp giảng dạy tốt cho mỗi bài dẫn đến việc chỉ lên lớp thuyết trình và áp đặt kiến thức, học sinh tiếp thu thụ động, đơn điệu và không có hứng thú học tập, không phát triển được tư duy cũng như các kỹ năng cần thiết. Địa lí được xếp vào các môn phụ và bị rất nhiều học sinh xem nhẹ. Hướng dẫn học sinh khai thác kiến thức và các kỹ năng trong sách giáo khoa Địa lí 7 là rèn luyện và phát triển cho học sinh các kỹ năng: làm việc với bản đồ, kỹ năng đọc, lập các biểu đồ, phân tích số liệu thống kê, các mô hình, lát cắt...

Một số phương pháp cụ thể hình thành kỹ năng sử dụng sách giáo khoa Địa lí 7 cho học sinh

1. Kỹ năng định hướng trong sách giáo khoa: Việc hình thành kỹ năng định hướng cho học sinh cần được thực hiện theo các bước sau:

- Học sinh đọc qua đề mục, xây dựng dàn ý khái quát.
- Xem xét các tranh ảnh, biểu đồ, bản đồ hay lược đồ có liên quan đến phần bài viết.

2. Các kỹ năng làm việc với kênh chữ trong sách giáo khoa

3. Kỹ năng làm việc với bài khóa, các bước cần phải định hướng hình thành cho các em như sau: đọc qua các đề mục, xây dựng dàn ý khái quát; xem xét các tranh ảnh, biểu đồ, bản đồ hay lược đồ có liên quan đến phần bài viết; đọc và gạch chân dưới các ý chính; xác định nội dung cơ bản của mỗi phần theo đề mục; làm rõ các khái niệm; xác định nội dung cơ bản của bài viết.

4. Kỹ năng làm việc với bài tập và câu hỏi: giáo viên hướng dẫn cho học sinh đọc kỹ yêu cầu của từng câu hỏi, từng bài thực hành, chú ý từng dấu chấm, phẩy, từng kí hiệu hình vẽ...; gợi ý cho học sinh tìm ra những đoạn trình bày trong sách để trả lời câu hỏi hoặc làm bài thực hành; dựa vào câu trả lời của học sinh, giáo viên góp ý, động viên, uốn nắn các em khai thác kiến thức trong bài để trả lời chính xác, đạt yêu cầu và trọng tâm mục đích đề ra.

5. Các kỹ năng làm việc với kênh hình trong sách giáo khoa.

6. Kỹ năng làm việc với bản đồ gồm các kỹ năng đọc bản đồ và kỹ năng hiểu bản đồ: Để đọc được bản đồ, học sinh cần phải nhận biết được các kí hiệu và các biểu tượng Địa lí thể hiện qua các kí hiệu đó trên bản đồ; biết so sánh, phân tích đối tượng biểu hiện trên bản đồ nhằm mục đích có được một biểu tượng tổng quát về các đặc điểm và hiện tượng có trong các lãnh thổ nói chung để tìm ra mối quan hệ giữa chúng, tìm ra những đặc điểm và tính chất địa lí của lãnh thổ mà bản đồ không biểu hiện trực tiếp.

7. Kỹ năng làm việc với tranh ảnh: giáo viên hướng dẫn học sinh quan sát, tìm ra kiến thức qua việc tri giác trực tiếp đối tượng quan sát được thể hiện qua tranh ảnh; hướng dẫn học sinh quan sát tranh ảnh và trên cơ sở những kiến thức đã có của học sinh, giáo viên hướng dẫn các em làm sáng tỏ mối liên hệ giữa các sự vật hiện tượng địa lí.

8. Kỹ năng làm việc với biểu đồ: Để học sinh có kỹ năng này, giáo viên nên định hướng cụ thể cho các em những bước sau: đọc tên biểu đồ, dạng biểu đồ để xác định mục đích chính của biểu đồ; đọc bản chú giải về màu sắc và kí hiệu trên biểu đồ để nắm được các yếu tố đã được trực quan và định lượng cụ thể trên biểu đồ; phân tích các số liệu, sự thay đổi có quy luật và bất thường của số liệu, bồi dưỡng cho học sinh năng lực so sánh, đối chiếu. Giáo viên có thể kết hợp định hướng cho học sinh về kỹ năng vẽ biểu đồ với các dạng và khả năng thể hiện khác nhau trên cơ sở phân tích các biểu đồ mẫu trong sách giáo khoa.

4. Phạm vi áp dụng

Đề tài được áp dụng cho học sinh học tập môn Địa lí lớp 7 trường Thực hành Sư phạm.

5. Thời gian áp dụng

Từ tháng 09 năm 2020 đến tháng 05 năm 2021

6. Hiệu quả của sáng kiến

Thông qua sáng kiến góp phần nâng cao chất lượng dạy và học của nhà trường.

Kết quả đạt được minh chứng bằng tỉ lệ trên trung bình môn Địa lí lớp 7 năm học 2019 – 2020 đạt trên 98 % .